

Evaluering af specialeskrivningsprocessen, cand.jur. forår 2023

Skema og efterfølgende bullits giver et overblik over hovedkonklusionerne i specialeevalueringen for foråret 2023 for cand. jur. studerende. Resultaterne uddybes længere nede i rapporten.

Overordnet vurdering af specialevalueringen forår 2023								
	F23	E22	F22	E21	F21	E20	F20	E19
Samlet indtryk (meget godt/godt)	71%	73%	63%	59%	62%	60%	60%	60%
<i>Samlet indtryk (meget dårligt/dårligt)</i>	9%	2%	8%	7%	11%	5%	3%	5%
Faglig forberedt (meget godt/godt)*	67%	52%	60%	31%	29%	33%	44%	21%
Klyngevejledning (meget god/god)	60%	71%	58%	69%	59%	52%	55%	54%
<i>Klyngevejledning (dårlig/meget dårlig)</i>	10%	0%	16%	6%	11%	6%	11%	5%
Individuel vejledning (meget god/god)	88%	90%	76%	88%	85%	84%	85%	86%
<i>Individuel vejledning (dårlig/meget dårlig)</i>	4%	6%	12%	2%	6%	2%	2%	0%
<i>For få vejledningstimer (behov)</i>	9%	14%	23%	7%	8%	13%	4%	23%
Måneder brugt på specialet (0-4 mdr.)	87%	85%	89%	86%	76%	73%	-	-
<i>Måneder brugt på specialet (7-12 mdr.)</i>	2%	15%	3%	2%	11%	12%	8%	14%
Skriver flere sammen	34%	22%	27%	29%	21%	20%	18%	6%

*) I F2022 er spørgsmålet ændret til: "Hvor fagligt forberedt var du på at skrive en større akademisk opgave?". Til og med F2021 lød spørgsmålet: "Hvor godt synes du, at studiet havde forberedt dig til at skrive en større akademisk opgave?".

- *Det samlede indtryk* af specialeforløbet er fortsat rigtig godt. I F23 angiver 71%, at de har haft et godt/meget godt samlet indtryk (E22 73%). Dog vurderer 9%, at de har haft et dårligt/meget dårligt indtryk (E22: 2%). De studerende fremhæver i fritekstsvarene, at de særligt har været begejstrede for vejlederne, der har været med til at gøre forløbet godt og spændende.
- Væsentligt flere studerende, 67%, følte sig godt/meget godt *fagligt forberedt* til at påbegynde specialet (E22: 52%, F22: 60%). Ikke desto mindre fremhæves det gentagne gange af mange studerende i fritekstsvarene, at de savner mere træning i at skrive større akademiske opgaver undervejs i både BA- og KA-uddannelsen.

- Det er i forlængelse af ovenstående fortsat under halvdelen, 47%, af de studerende, der føler sig overvejende/meget sikre på *forventningerne til det faglige indhold i specialet* forud for processen (E22: 44%). De studerendes beskedne erfaring med større akademiske opgaver er kimen til deres usikkerhed.
- Ved afleveringen af specialet udtrykker de specialestuderende ikke desto mindre en *overvejende sikkerhed* på tre overordnede parametre for specialet. 60% følte sig overvejende/meget sikre på det *faglige niveau for specialet* (E22: 63%); 70% følte sig overvejende/meget sikre på, hvilken *vejledning de havde krav på at modtage* og; 80% følte sig overvejende/meget sikre på *formkravene til specialet* (E22: 91%). Den overvejende grad af sikkerhed er dog aftaget på alle tre parametre, og mellem 5-16% angiver indenfor hver kategori, at de kun følte sig lidt eller slet ikke sikre.
- Trods de i forvejen markante fald i deltagelsen i *infomødet* over de seneste semestre er det fortsat færre, der deltog dette semester (26%, E22: 28%, F22: 46%, E21: 62%). Dertil kommer, at færre af deltagerne, 75%, oplevede, at infomødet i nogen/høj grad *rustede dem til den praktiske tilmelding til specialet* (E22: 89%).
- Halvdelen af de studerende deltog i *specialeseminaret*, hvilket er en smule færre end de seneste forløb (E22: 52%, F22: 57%). Heraf angav fortsat 72%, at specialeseminaret *rustede dem til at gå i gang med specialet*.
- Også færre studerende, 48%, deltog igen i *klyngevejledningen* (E22: 66%). 70% af deltagerne vurderer igen, at klyngevejledningen var god/meget god. 10% vurderer dog klyngevejledningen dårlig/meget dårlig overfor slet ingen i E22 (F22: 16%).
- Samtlige specialeskrivende studerende deltog i den *individuelle faglige vejledning*. De studerende udtrykker en udbredt tilfredshed med den individuelle vejledning, om end i mindre grad end i efteråret, idet 88% har vurderet den god/meget god (E22: 98%, F22: 76%).
- 59% og 79% angiver at have modtaget et stort udbytte vedr. drøftelse af hhv. *indsamling og bearbejdning af materiale* (E22: 52%) og *problemformulering og disposition af specialet* (E22: 80%). Derudover angiver 67%, at de har fået et stort udbytte af *metodiske diskussioner* med deres vejleder (E22: 54%).
- De studerende angiver, at det generelt fungerer godt at skrive både alene og sammen. Færre end tidligere (73%, E22: 100%) vurderer dog, at det fungerede godt/meget godt at skrive sammen, mens flere (77%, E22: 63%) omvendt vurderer, at det fungerede godt/meget godt at skrive *alene*. Samtidigt vurderer flere (18%, E22: 0%) at det fungerede meget dårligt at skrive i gruppe overfor en nedgang (4%, E22: 11%) blandt de, der skrev alene.
- 33% af de studerende så gerne, at man som specialeskrivende studerende fik mulighed for at indgå i en decideret specialegruppe. De fremhæver fordele herved såsom sparring og socialt samvær i en til tider ellers ensom og fagligt udfordrende proces.
- Hele 87% af de studerende afleverede deres speciale indenfor normeret tid, hvilket antyder en fortsat stabilitet efter et dyk i denne andel i forbindelse med Covid 19-pandemien og redueringen i tid fra 6 til 4 måneder (E22: 85%).

Der er deslige givet individuelt feedback til de vejledere, klynge- som individuelle, for hvem der er kommet tilbagemeldinger i de studerendes evalueringer. Denne procedure har været gældende siden E 2022.

Kandidatstudienævnets evalueringsudvalg. Referat møde 15. september 2023

Ad 3. Specialeskrivning forår 2023 for uddannelsen cand. jur.

Evalueringsudvalget bemærker, at specialeforløbet på cand.jur. igen i foråret 2023 fungerer rigtig godt. Evalueringsudvalget bemærker endvidere at det er positivt, at 71% vurderer, at de har haft et godt eller meget godt samlet indtryk af specialeforløbet, at godt 2/3 (67%) føler sig fagligt forberedte, næsten 2/3

(60%, E22: 52%) er tilfredse med klyngevejledningen og 77% afleverer inden for de normerede fire måneder.

Evalueringsudvalget konstaterer med glæde, at hele 88% (E22: 90% // F22: 76%), oplever den individuelle vejledning som god eller meget god. Fritekstsvarene byder, i tråd med den kvantitative vurdering, på et væld af roser til vejlederne. Vejlederne beskrives som *utroligt dygtige, engagerede, dedikerede, et privilegie, lyttende, fleksible, hjælpsomme, trygheds- og tillidsskabende* osv. Mange roses også for at være meget tilgængelige.

Evalueringsudvalget opfordrer til, at Kandidatstudienævnet sikrer, at udbuddet af skrive-workshop fortsætter, da det kan fremme de studerendes evner til at arbejde med større skriftlige opgaver gennem skriveteknik, struktur og planlægning. Udvalget foreslår i den forbindelse at inddrage Det Juridiske Bibliotek i dette arbejde, så Biblioteket kommer ud til de studerende, de skal hjælpe. Det bør også sikres, at tilbuddet meldes tydeligt ud til de studerende, idet kun 35% deltog i foråret 2023.

Evalueringsudvalget hæfter sig desuden ved, at en tredjedel af de studerende gerne vil indgå i en specialegruppe.

Evalueringsudvalget har læst de nye *Retningslinjer for vejledning på bachelorprojekt og speciale ved den juridiske kandidatuddannelse, Københavns Universitet*, som fagleder henviser til i sin evaluering. Evalueringsudvalget opfordrer Kandidatstudienævnet til at forholde sig til og forslå præciseringer i de afsnit i vejledningen, der retter sig mod konkrete til krav til vejlederne om, hvor meget feedback de som minimum skal give de studerende. Det drejer sig særligt om en præcisering af afsnittene, der omhandler: 'Det er vigtigt at få aftalt, hvad og hvor omfattende tekst vejlederen læser' og: 'Vejlederen må ikke læse og kommentere på en sådan måde, at det kan få karakter af en forhåndsbedømmelse'. Mange studerende nævner forskelle i praksis i forhold til særligt disse temaer som et problem.

Kandidatstudienævnet. Referat fra møde 24. oktober 2023

Ad. Evaluering af specialer

Punkt 5. Evaluering. Evaluering af speciale for cand.jur. forår 2023

Nævnet konstaterede med glæde at specialeforløbet på cand.jur. igen i foråret 2023 fungerer rigtig godt og at der blandt de studerende er stor tilfredshed med specialeskrivningen. 71% af de studerende vurderer, at de har haft et godt eller meget godt samlet indtryk af specialeforløbet, 67% føler sig fagligt forberedte, næsten 2/3 (60%, E22: 52%) er tilfredse med klyngevejledningen og hele 88% oplever den individuelle vejledning som god eller meget god. Der er mange rosende ord til vejlederne.

Ruste studerende bedre til specialeskrivning

Flere studerende bemærkede i deres evaluering, at de savner træning i at skrive større videnskabelige opgaver/speciale. LA forklarede, at så længe det fremgår af de studerendes evalueringer vil evalueringsudvalget fortsætte med at bringe det til nævnets opmærksomhed.

Nævnet bemærkede, at de er opmærksomme på de studerendes ønsker, men kandidatreformen bevirker, at det ikke er det mest hensigtsmæssige tidspunkt at igangsætte store tiltag.

Rammer for individuel vejledning

Evalueringsudvalget har vedlagt de nye *Retningslinjer for vejledning på bachelorprojekt og speciale ved den juridiske kandidatuddannelse, Københavns Universitet*, og bad nævnet om at forholde sig til afsnittene om individuel vejledning og mængden af tekst vejleder læser, da flere studerende har bemærket, at de oplever forskelle i praksis i forhold til særligt disse temaer som et problem, herunder at nogle vejledere slet ikke vil læse tekststykker, mens nogle vejledere læser hele specialet.

Nævnet anerkendte, at der kan være forskelle i, hvordan den enkelte vejleder går til opgaven. Nævnet understregede også, at det er op til vejlederen, hvordan de vil gøre det og hvor meget af opgaven de vil læse, så længe de holder sig inden for de gældende regler.

Nævnet ønskede at få oplyst, hvor udbredte retningslinjerne var blandt de studerende.

Skriveworkshop

AKGP oplyste til nævnet at skriveworkshops er en del af studievejledningens tilbud, og at disse vil blive udbudt igen.

Beslutning: Nævnet besluttede, at fagleder skal genudsende retningslinjerne, så både studerende og vejleder er helt opdaterede på dem ved starten af specialeforløbet. Derudover skal fagleder gøres opmærksom på, at de studerende ønsker at være en del af en specialegruppe.

Evaluering af specialeskrivningsprocessen Forår 2023 – cand.jur.

Generelle bemærkninger

Specialeevalueringen foretages løbende elektronisk af de studerende i forbindelse med indleveringsfrister for speciale. Denne evaluering har været åben i perioden medio marts 2023 til ultimo juni 2023. Evalueringsprocenten er steget til 38% (E22: 35%, E21: 27%).

Karakterniveauet ligger fortsat rigtig fint på samlet 9,7 hvilket er meget lig de seneste specialeforløb.

Specialekarakterer givet i foråret 2023																	
Speciale F23	Udbl.	-3	0	2	4	7	10	12	Antal	snit ekskl. -3	E22	F22	E21	F21	E20	F20	E19
Individuelt	2	27	0	3	11	36	47	75	201	9,7	9,3	9,6	9,1	9,5	8,8	9,5	9,0

Kollektivt	0	0	0	0	3	8	44	81	136	10,9	10,8	10,5	10,6	10,8	10,9	10,8	11,1
I alt	2	27	0	3	14	44	91	156	337	10,2	9,8	9,9	9,8	9,9	9,6	9,9	9,6

*) antallet er større end de, der har haft mulighed for at evaluere, da en del af de der afleverer ikke har fulgt vejledning i E 2022.

Samlet indtryk og forbedringsforslag

Rigtigt mange, 71%, af de specialeskrivende studerende vurderer fortsat i F2023, at de har haft et samlet set godt/meget godt indtryk af specialeforløbet (E22: 73%, F22: 63%, E21: 59%). Til gengæld vurderer 9%, at deres indtryk var dårligt/meget dårligt mod kun 2% i E2022 (F22: 8%).

Hvordan har dit samlede indtryk af specialeforløbet været?								
	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019
Meget godt	22%	21%	14%	12%	14%	13%	13%	13%
Godt	49%	52%	49%	47%	48%	47%	47%	47%
Nogenlunde	19%	25%	29%	34%	27%	34%	36%	34%
Dårligt	5%	0%	6%	5%	10%	4%	1%	3%
Meget dårligt	4%	2%	2%	2%	1%	1%	2%	2%

Forslag til forbedringer fra de specialestuderende:

De studerendes forslag til forbedringer retter sig primært mod følgende emner:

Mere træning i at skrive større akademiske opgaver

De studerende efterspørger fortsat i høj grad mere træning i at skrive større akademiske opgaver både undervejs på BA- og KA-uddannelsen i jura. En stor del føler sig, ud fra fritekstsvarene, usikre på, hvordan de skal gribe specialet an, herunder hvad de skal forvente, og hvad der forventes af dem. De studerende fremhæver flere projektorienterede eksamener, der vil give de studerende et bedre greb om metode, formalia m.v., som et oplagt alternativ til den case-baserede eksamen.

”Der er generelt for lidt forberedelse til at skulle skrive en længere, akademisk opgave. Størstedelen af fagene på det juridiske fakultet er meget praktiske, lægger ikke op til refleksion eller metodeovervejelser, og har en meget problemløsningsorienteret eksamensform. Derudover er der nærmest ikke fokus på metodelære før, man står i specialeprocessen, og der har man ikke tid eller overskud til at lære, hvordan man behandler et juridisk emne med brug af forskellige metoder.”

”Flere indledende kurser med alt fra struktur, bearbejdelse af domme i en større skriftlig opgave, litteratursøgning, udarbejdelse af problemformulering, retningslinjer for, hvad man kan forvente af vejledningerne mv.”

Delmål og workshops undervejs

En studerende foreslår, at man kunne fordele arrangementer og en form for frister undervejs i specialeforløbet, der kan vejlede og inspirere de studerende til at komme videre. Man kunne eksempelvis afholde en metodeworkshop og et foredrag om forskellige analysestrategier, som kan hjælpe de studerende med at skrive udkast til de forskellige afsnit i specialet indenfor rimelige tidsperioder.

”Evt. fordele specialeorienterede arrangementer i løbet af skriveprocessen, der kan virke som inspiration for de specialeskrivende til at nå at blive færdig med bestemte delmål inden en vis deadline, eks. et arrangement om metode, et om analyser, e.l.”

Færre specialestuderende pr. vejleder

Hvad angår både klynge- og individuelle vejledere kommenterer nogle studerende, at de oplever en diskrepans mellem vejleders tid og antallet af studerende, vedkommende skal vejlede. Om end det kræver flere ressourcer, efterspørges derfor færre specialestuderende pr. vejleder, så man hver især kan modtage god, opgavespecifik vejledning.

”Jeg var ikke i tvivl om, at min vejleder gerne ville og gjorde sit bedste for at hjælpe mig igennem specialet, men dette blev vanskeligt da min vejleder havde over 20 specialestuderende”

Tilbud om studie-/specialegrupper

33% svarer, at de godt kunne have brugt en specialegruppe under hele forløbet. De, der skriver alene, savner sparring og føler sig i for mange tilfælde ensomme.

”[En specialegruppe kunne give mig muligheden for at] Drøfte udfordringer, spise frokost sammen, få en kop kaffe, diskutere faglige problemstillinger mv.”

Specialepladser – også til grupper

Det er vigtigt, at der er specialepladser tilgængelige på fakultetet, og at disse faktisk er forbeholdt specialestuderende fremfor bl.a. BA-studerende. I forlængelse deraf efterlyses der specialepladser til grupper, da det ikke er optimalt med gruppearbejde, herunder faglige diskussioner og sparring, på de gængse specialepladser, hvor der skal være stille.

Bemærkninger fra Studie- og karrierevejledningen for forår 2023: Jeg hæfter mig primært ved de mange kommentarer om at indgå i en specialegruppe. Hele 33% af de studerende ser gerne, at man som specialeskriver får mulighed for at indgå i en decideret specialegruppe. De fremhæver fordele herved såsom sparring og socialt samvær i en til tider ellers ensom og fagligt udfordrende proces. Til studievejledningens skriveworkshop udtrykte flere ligeledes studerende ønske om at indgå i specialegrupper. Man kan overveje, om det er noget vi administrativt bør facilitere i forbindelse med opstarten af specialet. Det vil dog kræve en del ressourcer fra administrationens side. En studerende foreslår, at fakultetet kan tilbyde løbende specialeorienterede arrangementer i løbet af skriveprocessen, fx et arrangement med fokus på metode, analyse, formalia mv. for at skabe mere struktur og motivation i løbet af processen. Det er en glimrende idé. Måske kunne man overveje at dele specialeseminaret op i mindre dele med undertemaer fordelt over semesteret, så informationerne faktisk rammer de studerende, når de har brug for dem og ikke som en stor bunke af informationer til en enkelt forelæsning.

Skriveprocessen

Hvor fagligt forberedt var du på at skrive en større akademisk opgave, da du påbegyndte projektet?								
	F2023	E2022	F2022		E2021	F2021	E2020	F2020
Meget godt	18%	14%	16%	Hvor godt har studiet forberedt dig til at skrive en større akademisk opgave	7%	7%	6%	15%
Godt	49%	38%	44%		24%	22%	27%	28%
Middel	18%	36%	29%		41%	43%	42%	31%
Dårligt	12%	11%	7%		17%	17%	16%	19%
Meget dårligt	3%	2%	4%		11%	11%	10%	6%
Ved ikke*	1%	0%	0%		1%	-	-	-

Markant flere, 67%, af de specialestuderende følte sig godt *fagligt forberedt på at skrive en større akademisk opgave* (E22: 52%, F22: 60%). De 15%, der følte sig dårligt forberedt, uddyber, som de seneste semestre, i fritekstsvarene, at de studerende savner mere træning i at skrive større akademiske opgaver. De studerende savner mere træning fra både BA- og KA-uddannelsen, hvor BA-projektet udgør det eneste obligatoriske, sammenlignelige projekt. Det drejer sig om udfordringer med både formalia, metode og analyse.

“ Personally, I believe it would be wise to consider HOW to prep the students for writing a bigger academic paper in terms of having more exams that actually reflect the MA or BA thesis. Last time I wrote a larger academic paper independently was in connection to the BA. Why not teach students to do this? If not by having a concrete course, then by changing some of the mandatory course exams from the four hour hell to something that looks like a larger project like the thesis. ”

Da du påbegyndte dit speciale, hvor sikker var du på forventningerne til det faglige indhold i specialet?				
Svarmulighed	F2023	E2022	Svarmulighed	F2022*
Meget sikker	10%	7%	Meget sikker	18%
Overvejende sikker	37%	37%	Nogenlunde sikker	59%
Middel	38%	40%	Ikke ret sikker	23%
Lidt sikker	10%	10%	Slet ikke sikker	1%
Slet ikke sikker	6%	6%	-	-

*) Spørgsmålets formulering har været den samme alle de angivne semestre, men svarkategorierne blev ændret i efteråret 2022.

Lige knap halvdelen, 47%, af de specialestuderende følte sig sikre på forventningerne til det faglige indhold i specialet forud for specialet (E22: 44%), mens 16% igen i forårssemestret oplevede usikkerhed.

Hvor sikker var du da du afleverede på følgende?*															
Hvor sikker var du?	Det faglige niveau					Krav til vejledning					Formkravene				
	F23	E22	F22	E21	F21	F23	E22	F22	E21	F21	F23	E22	F22	E21	F21
Meget sikker	13%	13%	20%	13%	19%	41%	39%	40%	48%	41%	41%	57%	39%	49%	48%
Overvejende sikker	47%	50%	44%	45%	39%	29%	34%	33%	23%	29%	39%	34%	45%	33%	37%
Middel	26%	25%	22%	27%	28%	14%	16%	17%	17%	16%	16%	7%	14%	11%	10%
Lidt sikker	10%	11%	12%	7%	11%	8%	11%	6%	8%	10%	0%	2%	2%	5%	3%
Slet ikke sikker	5%	2%	2%	7%	3%	9%	0%	5%	5%	5%	4%	0%	0%	2%	2%

*) Til og med E2022 udgjorde svarkategorierne en skala på 1-5, hvor 5 angav "mest sikker" og 1 "mindst sikker".

Lidt flere, 60% oplevede en overvejende sikkerhed omkring det *faglige niveau*, da de afleverede specialet (E22: 63%). Med hensyn til *formkravene* følte 80% sig til gengæld sikre, da de afleverede deres speciale. Trods den ellers høje andel er det et markant fald fra 91% i E2022.

Lidt færre, 70%, følte sig sikre på *kravene til vejledning* (E22: 73%). Usikkerhed omkring vejledningskrav har tidligere været et gennemgående problem, men det skiller sig ikke særligt ud blandt fritekstsvarene i dette semester.

Meget lig de seneste semestre angiver 60%, at *bibliotekets ressourcer har dækket deres behov for litteratur m.v.* (E22: 63%, F22: 62%). Til gengæld faldt andelen, hvis behov ikke var opfyldt tilbage til 15% (E22: 23%, F22: 17%). Ser man på muligheden for *hjælp fra en bibliotekar til litteratursøgning*, har kun 20% benyttet sig af muligheden, men deriblandt er der ingen, der har angivet utilfredshed med assistancen.

Har bibliotekets ressourcer dækket dit behov for litteratur m.v.?									
Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019	F2019
Har dækket mit behov	60%	63%	62%	66%	55%	57%	46%	65%	64%
Det har ikke dækket mit behov	15%	23%	17%	14%	21%	26%	32%	26%	20%
Ved ikke	25%	14%	21%	19%	24%	18%	22%	9%	15%

Tidsforbrug

Det er fortsat langt størstedelen, 87%, der bruger normeret *tid* (0-4 mdr.) på *specialet* (E22: 85%, F22: 89%).

Hvor mange måneder har du brugt på specialet?						
Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020
0-4 mdr. (normeret)	87%	85%	89%	86%	76%	73%
0-2 mdr.	7%	10%	13%	8%	11%	7%
3-4 mdr.	80%	75%	76%	78%	65%	66%
5-6 mdr.	10%	12%	9%	12%	14%	13%
7-12 mdr.	2%	3%	3%	2%	11%	12%
> 1 år	1%	0%	0%	0%	0%	1%

Ser vi på *antallet af ugentlige timer brugt på specialet*, er der sket små udsving mellem kategorierne men ikke noget, der ændrer ved det samlede billede

Hvor mange timer har du i gennemsnit brugt om ugen på dit speciale? (beregnet fra du indgik specialekontrakt)								
Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019
0-20 timer/ugen	7%	13%	24%	22%	15%	15%	17%	23%
21-25 timer/ugen	25%	19%	22%	20%	20%	25%	23%	24%
26-30 timer/ugen	36%	28%	21%	18%	25%	22%	22%	19%
31-37 timer/ugen	20%	25%	16%	26%	23%	22%	26%	23%
38-50 timer/ugen	8%	9%	14%	10%	16%	12%	8%	3%
50+ timer/ugen	5%	4%	3%	4%	2%	4%	5%	6%

Det er igen de færreste, 9%, der har haft *fag sideløbende med specialet* (E22: 7%), mens størstedelen, 77%, også i foråret 2023 har *mere end 10 timers arbejde sideløbende med specialet* (E22: 82%).

Har du haft fag sideløbende med specialet?								
Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019

Ja	9%	7%	8%	9%	9%	10%	7%	15%
Nej	91%	93%	92%	91%	91%	90%	90%	84%

Har du haft mere end 10 timers arbejde om ugen sideløbende med specialet?

Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019
Ja	77%	82%	77%	74%	71%	77%	68%	73%
Nej	23%	18%	23%	26%	29%	23%	30%	26%

Vejledning

Studie- og Karrierevejledningens Specialeworkshop

Det var kun omtrent en tredjedel af de studerende, der deltog i *Studie- og Karrierevejledningens Specialeworkshop*.

Workshoppen er et nyt tiltag, der skal give de studerende konkrete værktøjer til at:

- planlægge dagligdagen med bachelorprojektet
- komme videre i skriveprocessen
- arbejde målrettet, effektivt og struktureret
- skabe fokus og overblik

Deltog du i Studie- og Karrierevejledningens Specialeworkshop?

Svarmulighed	F2023
Ja	35%
Nej	58%
Ved ikke	7%

Det varierer, hvad de studerende tager med sig fra specialeworkshoppen. 41% af deltagerne svarer, at workshoppen satte gang i refleksioner om specialet og i skrivningen. I tråd hermed anvendte 35% workshoppen til at dele ideer og sparre med andre studerende. 38% fandt ud af, at de ikke var alene om at synes, det er svært at komme i gang med sit speciale. Dertil kommer 22%, som følte sig mindre ensomme efter at have deltaget i workshoppen.

Hvad fik du med dig fra workshoppen? (antal i parentes)

Svarmulighed	F2023
Øvelserne hjalp mig med at skabe overblik, struktur og planlægge dagligdagen med mit speciale.	14% (5)
Øvelserne fik mig til at reflektere og komme i gang med skrivningen.	41% (15)
Jeg fik mulighed for at dele mine overvejelser og sparre med andre.	35% (13)
Jeg fandt ud af, at andre også synes, det er svært at komme i gang med specialet.	38% (14)
Jeg følte mig mindre ensom med specialet	22% (8)
Ingen af ovenstående	27% (10)

”Sparring. Ofte er det meget givende at forklare sin tankegang og argumentation til andre for at få feedback, men også for at gøre sig selv opmærksom på, om der er struktur i det man har skrevet og tænkt.”

Flere studerende udtrykker begejstring for ideen om, at man i specialeforløbet kan tilvælge at indgå i en decideret *specialegruppe*. 33% svarer, at de godt kunne have brugt en sådan gruppe under hele deres forløb. Desuden svarer 20% ”ved ikke”. Blandt fritekstsvarene fremhæver de studerende flere fordele ved en specialegruppe. Det ville give mulighed for at sparre mere med andre studerende vedr. form og indhold. Ikke nok med det ville en specialegruppe kunne hjælpe til at gøre processen mindre ensom, da man udover at sparre fagligt også ville kunne italesætte personlige udfordringer i specialeforløbet eller bare have nogen at dele sin frokost med.

”Sparring og generelt bare nogle at tale med om det at skrive speciale. Kunne formentlig have gjort det mindre ensomt at skrive alene.”

Kunne du have brugt en decideret specialegruppe under hele specialeforløbet?	
Svarmulighed	F2023
Ja	33%
Nej	47%
Ved ikke	20%

Bemærkninger fra Studie- og karrierevejledningen for forår 2023: Vi har ikke arbejdet med specialegrupper, men flere studerende udtrykte ønske om at indgå i specialegrupper. De bruger det på SDU, men det er ret ressourcekrævende af administrere grupperne. Formålet med grupperne er at give et fagligt og socialt tilhørsforhold, mens de studerende skriver speciale og for at mindske ensomheden blandt de studerende.

Infomøde om formalia ved indskrivning

Det er igen et fåtal, 26%, der deltager i *infomødet om tilmelding*, meget lig det seneste års fald i deltagerraten. Blandt årsagerne til den manglende deltagelse går særligt arbejde, manglende kendskab og en ide om manglende relevans/behov igen.

Har du deltaget i Infomøde om tilmelding?						
Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020
Ja	26%	28%	46%	62%	55%	57%
Nej	74%	72%	54%	38%	36%	40%

Deltagerne i infomødet udtrykker i forlængelse af ovenstående heller ikke den samme entydige tilfredshed med indholdet, som sås i efteråret 2022. 75% af deltagerne angiver, at mødet i høj eller nogen grad *rustede dem til den praktiske tilmelding* (E22: 89%, F22: 79%).

I hvilken grad rustede infomødet dig på den praktiske tilmelding?						
Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020
I høj grad	25%	42%	17%	27%	21%	31%
I nogen grad	50%	47%	62%	48%	47%	53%

I mindre grad	21%	11%	15%	25%	32%	16%
Slet ikke*	4%	0%	6%	-	-	-

*) Svarkategorien *slet ikke* blev tilføjet F2022

Specialeseminar

Halvdelen af de specialestuderende deltog i *Specialeseminaret* (E22: 52%). Heriblandt oplevede lidt færre, 72%, at *seminaret rustede dem til at gå i gang med specialet* (E22: 76%). Som det gjaldt infomødet, går prioritering af arbejde, manglende orientering og ideen om manglende relevans igen blandt årsagerne til den forholdsvis lave deltagelse.

Har du deltaget i Specialeseminaret?								
Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019
Ja	50%	52%	57%	55%	61%	58%	50%	58%
Nej	50%	48%	43%	45%	39%	42%	50%	42%
I hvilken grad rustede specialeseminaret dig til at gå i gang med specialet?*								
Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019
I høj grad	19%	21%	18%	21%	25%	27%	3%	13%
I nogen grad	53%	55%	61%	70%	44%	49%	56%	57%
I mindre grad	21%	21%	18%	4%	24%	18%	20%	27%
Slet ikke	8%	3%	3%	4%	7%	5%	21%	3%

*) Beregnet til 100% af de, der *deltager* i specialeseminaret.

For de, der har deltaget, er der store forskelle i, hvorvidt specialeseminaraet kan bruges:

” Specialeseminaret vedrørende formalia gav slet ikke mening at have så tidligt i processen. Derudover var det en gengivelse af, hvad der stod på ku.net om formalia til specialet.”

” Jeg fandt specialeseminaret virkelig godt. Det var behageligt at få dækket de væsentligste punkter, så man følte, at man havde en klar forståelse for, hvad der forventedes, og hvordan andre specialeskrivende almindeligvis tilgik problemstillingerne. ”

Klyngevejledning

” I like the idea, but the outcome was very limited. For me, it was too superficial.”

Færre deltog i, og færre er tilfredse med klyngevejledningen i foråret 2023.

Kun 48%, *deltog i klyngevejledningerne*, hvilket er et stort fald fra de senere semestres stigning (E22: 66%, F22: 58%). I fritekstsvarene nævnes det af flere, at grunden til deres fravær skal findes i dårlige erfaringer med klyngevejledningen på BA-projektforløbet, samt arbejde.

Har du deltaget i Klyngevejledning?						
Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020
Ja	48%	66%	58%	54%	59%	57%
Nej	52%	34%	42%	46%	41%	43%

*) Beregnet til 100% af de, der *deltager* i klyngevejledningen.

Hvordan vurderer du i alt klyngevejledningen? *								
Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019
Meget godt	33%	34%	10%	24%	18%	26%	9%	28%
Godt	27%	37%	48%	45%	41%	26%	46%	26%
Middel	29%	29%	25%	24%	28%	34%	35%	42%
Dårlig	4%	0%	10%	4%	7%	6%	9%	5%
Meget dårlig	6%	0%	6%	2%	4%	6%	2%	0%
Ved ikke	0%	0%	0%	0%	3%	2%	51%	54%

” Jeg var godt tilfreds med klyngevejledningen. Det var fedt at høre Trine Baumbachs konkrete tanker omkring mine egne problemstillinger, og desuden at høre om andre studerendes problemstillinger. Begge dele gav god inspiration. ”

60% vurderer, at klyngevejledningen var god/meget god (E22: 71%, F22: 58%), mens der igen er flere, 10%, der vurderer den dårlig/meget dårlig (E22: 0%, F22: 16%).

Flere af klyngevejlederne bliver rost i fritekstsvarerne. Derudover finder de studerende tryk i oplevelsen af at være i samme båd som de andre studerende med hensyn til, hvor langt de er i processen.

Nogle af de studerende, der har været mindre tilfredse med klyngevejledningen, pointerer udfordringer med selv at skulle give andre studerende feedback samtidig med, at de også føler, at den feedback, de selv har modtaget, har været meget svær at bruge til noget. Nogle fremhæver desuden problematikken ved den sene placering af særligt anden klyngevejledning, som gjorde det svært at nå at inkorporere feedbacken fra vejledningen.

Tidsmæssigt placeret i forhold til dit behov i forløbet? *								
Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019
Lå for tidligt	10%	7%	16%	14%	18%	17%	14%	20%
Lå passende	59%	61%	57%	63%	54%	62%	70%	50%
Lå for sent	20%	29%	24%	14%	17%	15%	16%	30%
Ved ikke	12%	2%	3%	8%	11%	6%	49%	42%

*) Beregnet til 100% af de, der *deltager* i klyngevejledningen

Individuel vejledning

”Min vejleder svarer altid utrolig hurtigt, hvilket er meget værdsat. Desuden har det været nemt at få møder med min vejleder, som også har været god til at forholde sig til de spørgsmål, jeg er kommet med. Jeg har været meget tilfreds med min individuelle vejledning. ”

Samtlige af de specialestuderende *deltog i den individuelle vejledning* (E22: 98%). Meget lig tidligere evalueringer vurderer langt størstedelen, 88%, at den individuelle vejledning var god/meget god (E22: 90%).

Hvordan vurderer du alt i alt den individuelle vejledning? *									
Swarmulighed	F2023	E2022	F2022	F2021	F2021	E2021	F2020	F2020	E2019
Meget god	63%	52%	44%	98%	58%	55%	95%	58%	97%
God	25%	38%	32%	20%	26%	29%	5%	32%	3%
Middel	9%	5%	12%	9%	10%	14%	9%	9%	13%
Dårligt	2%	2%	6%	1%	5%	2%	1%	1%	0%
Meget dårlig	2%	4%	6%	1%	1%	0%	1%	1%	0%
Benyttede ikke tilbuddet	0%	2%	2%	1%	5%	3%	4%	4%	1%

*) Beregnet til 100% af dem, der *benytter* den individuelle vejledning

” Jeg har været enormt glad for min vejleder i det her forløb. Han har vist stor interesse for mit emne og været super engageret fra start til slut. Han har svaret på mine e-mails hurtigere end jeg nogen gange selv kunne følge med (det er jo et luksusproblem!). Han er desuden en virkelig god formidler af svært stof, og jeg har lært rigtig meget de sidste fire måneder. Hans glæde og begejstring for jura smitter. ”

Fritekstsvarene byder i tråd med den kvantitative vurdering på et væld af roser til vejlederne. De beskrives som *utroligt dygtige, engagerede, dedikerede, et privilegie, lyttende, fleksible, hjælpsomme, trygheds- og tillidskabende* osv. Mange roses også for at være meget tilgængelige. Enkelte savner dog tilgængelighed og feed back hos vejleder samt redskaberne til selv at kunne benytte vejleder ordenligt. Herunder hvilke spørgsmål der skal stilles og hvad man selv skal bidrage med hhv. kan forvente at modtage.

” Til tider lidt vage svar på spørgsmål, hvor man i stedet har brug for et klart svar. Eks. blev svaret "langt nok" på spørgsmål om hvor langt et givent afsnit skulle være. ”

” Jeg havde stort udbytte af min individuelle vejledning. Hun var meget engageret som vejleder, tog sig tid til at lytte og forstå mine ideer, stillede målrettede spørgsmål, som åbnede op for yderligere refleksion og ledte mig videre, tilrettelagde vejledningen efter mine behov og hjalp med at sætte mål for min skriveproces, så jeg nåede i mål inden deadline. Jeg kunne ikke have haft en bedre og dygtigere vejleder. ”

De specialestuderende angiver generelt, at de har fået et fint *udbytte af vejledningstimerne* på forskellige parametre. 67%, den største andel hidtil målt, angiver et stort udbytte af de *metodiske diskussioner*, de har haft til vejledningerne. Også 59%, ligeledes den største andel hidtil, oplevede et stort udbytte af *drøftelsen af indsamling og bearbejdning af materialet*. Endelig oplevede hele 79% et stort udbytte af *drøftelsen af problemformulering og disposition af specialet*.

Hvordan har dit udbytte været af vejledningstimerne vedrørende:				
Spørgsmål	termin	stort	middel	lille
Metodiske diskussioner	F2023	67%	14%	20%
	E2022	54%	29%	18%
	F2022	40%	36%	24%
	E2021	59%	35%	6%
	F2021	50%	28%	21%
	E2020	49%	36%	15%
Drøftelse af problemformulering og disposition af specialet	F2023	79%	14%	7%
	E2022	80%	16%	4%
	F2022	67%	24%	9%

Drøftelse af indsamling og bearbejdning af materialet	E2021	83%	14%	3%
	F2021	78%	16%	7%
	E2020	76%	20%	5%
	F2023	59%	26%	15%
	E2022	52%	41%	7%
	F2022	44%	35%	20%
	E2021	55%	34%	12%
	F2021	50%	31%	20%
	E2020	47%	34%	18%

Flere end E2022, hele 91% af de studerende, finder *antallet af vejledningstimer passende i forhold til deres behov* (E22: 86%), mens de resterende 9% gerne havde set mere vejledningstid (E22: 14%). Halvdelen af de studerende angiver da også, at de har modtaget mere end de normerede 3*45 minutter.

Hvor meget vejledning vurderer du, at du i alt har modtaget? (møde, mail, telefon m.m.)

Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019
< 3*45 min.	24%	32%	29%	18%	31%	30%	31%	27%
3*45 min.	27%	31%	27%	31%	28%	33%	30%	37%
3 timer	24%	20%	23%	26%	17%	18%	19%	18%
4 timer	19%	10%	12%	16%	13%	5%	12%	8%
5 timer eller mere	7%	7%	10%	9%	11%	14%	7%	11%

Hvordan var antallet af vejledningstimer i forhold til dine behov?

Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019
Passende	91%	86%	77%	93%	92%	87%	94%	75%
For få	9%	14%	23%	7%	8%	13%	4%	23%
For mange*	0%	0%	0%	0%	-	0%	2%	2%

*) Før E2021 hed denne kategori "ikke behov".

”Jeg kunne selv have kontaktet min vejleder mere, men jeg synes, at det var en svær proces, da jeg ikke følte en decideret vejledning, men nærmere at jeg kunne stille helt konkrete spørgsmål, der blev besvaret, hvilket ikke fungerede så godt for mig. Jeg havde nærmere brug for en at spare med, men der har jeg måske misforstået, hvad en vejleder bruges til.”

Hvis du har fået for lidt vejledning, hvad er så hovedårsagen? * (Det drejer sig om 9 respondenter)

Emne / % (antal)	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020
Vejleders form virkede ikke for mig	11% (1)	0%	22% (5)	17% (1)	30% (3)	17% (2)	0% (0)
Vejleder havde ikke tid på det tidspunkt jeg havde behovet	33% (3)	13% (1)	30% (7)	33% (2)	20% (2)	0% (0)	14% (1)
Jeg havde svært ved at få kontakt med vejleder	11% (1)	25% (2)	26% (6)	50% (3)	20% (2)	17% (2)	29% (2)
Personlige forhold	33% (3)	38% (3)	13% (3)	0% (0)	20% (2)	42% (5)	14% (1)
Fjernvejledning har gjort det sværere at modtage vejledning	11% (1)	0%	9% (2)	0% (0)	10% (1)	8% (1)	-
Vejledertid var brugt	0%	13% (1)	17% (4)	17% (1)	30% (3)	33% (4)	-
Jeg har ikke selv kontaktet min vejleder mhp. vejledning	44% (4)	38% (3)	4% (1)	0% (0)	20% (2)	8% (1)	-

Ved ikke	0%	13% (1)	9% (2)	17% (1)	0% (0)	8% (1)	0% (0)
Andet	22% (2)	13% (1)	26% (6)	17% (1)	20% (2)	8% (1)	43% (3)

*) de studerende kan sætte flere krydser og det derfor ikke kan vides, hvor mange, der præcist er tale om.

Skriveform

” Der er både fordele og ulemper ved at skrive alene - såvel som der er, når man skriver i en gruppe. Ind i mellem kunne jeg godt have savnet løbende sparring. Omvendt har jeg også værdsat friheden i selv at styre sin tid og specialets indhold.”

”Jeg synes, at det har været overvældende at skrive en så stor opgave alene. Jeg har ikke rigtig haft nogen at sparre med, og har også følt mig meget ensom i specialeperioden.”

Har du skrevet dit speciale alene eller i en gruppe?								
	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019
Alene	66%	78%	73%	71%	79%	80%	82%	88%
Gruppe	34%	22%	27%	29%	21%	20%	18%	6%

For første gang har mere end en tredjedel, 34%, af de specialestuderende skrevet deres speciale i *gruppe* (E22: 22%, F22: 27%) Dog vurderer færre end tidligere, at *det fungerer godt at skrive sammen* (73%, E22: 100%, F22: 94%). Samtidig vurderer flere, 77%, at *det fungerede godt/meget godt at skrive alene* (E22: 63%, F22: 67%).

Ydermere vurderer 18%, at det fungerede meget dårligt at skrive i *gruppe* overfor kun 4% (dårligt/meget dårligt) blandt de, der skrev *alene*. Hvor det førhen var omvendt. De få fritekstsvar beskriver et par dårlige oplevelser med at skrive i grupper. En tilbagemelding, der ikke er set før. Disse oplysninger er givet videre til studievejledningen på JUR.

” Vi var rigtig kede af, at der ikke er specialefaciliteter til specialegrupper. Enten måtte vi side på specialepladserne og være helt stille, eller have ringere fysiske faciliteter end øvrige studerende. Det var til stor irritation.”

En del studerende foreslår i fritekstsvarerne, at man indfører muligheden for at tilvælge en specialegruppe, man kan bruge til sparring og socialt samvær undervejs i forløbet. Det går igen blandt dem, der skriver alene, at friheden ved at skrive alene i høj grad kommer på bekostning af manglende sparring og ensomhed, hvorfor det kunne give god mening med en form for specialegruppe.

”Jeg valgte at skrive alene for at spare tid, men jeg tror egentligt, at den tid som man i en gruppe ville bruge på faglige diskussioner ville være givet godt ud og have gjort skriveprocessen hurtigere i sidste ende.”

Hvordan fungerede det at skrive flere sammen? // alene?														
	F2023		E2022		Forår 2022		Efterår 2021		Forår 2021		Efterår 2020		Forår 2020	
	Sammen	alene	sammen	alene	sammen	alene	sammen	alene	sammen	alene	sammen	alene	sammen	alene
Rigtig godt	47%	32%	87%	20%	63%	26%	59%	31%	71%	25%	75%	24%	84%	20%
Godt	26%	45%	13%	43%	31%	41%	19%	43%	25%	33%	20%	36%	10%	36%
Nogenlunde	8%	19%	0%	24%	6%	29%	19%	20%	0%	31%	5%	31%	6%	25%
Dårligt	0%	3%	0%	9%	0%	3%	0%	3%	4%	6%	0%	4%	1%	1%
Meget dårligt	18%	1%	0%	4%	0%	0%	4% (1)	3%	0%	4%	0%	5%	-	-
Ved ikke	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	1%	0%	0%	-	19%

Øvrige data

Samlet svarprocent								
	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019
Svarprocent	38%	35%	31%	28%	36%	34%	58%	37%
antal svar	114	70	120	92	138	102	168	94
Afleverede specialer	299	199	383	333	382	305	292	252

Hvilket forsøg har du afleveret speciale i? (i parentes: Antal)								
Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019
1. forsøg	92% (98)	94% (63)	97% (113)	96% (86)	86% (113)	79%	90% (151)	76% (71)
2. forsøg	7% (7)	3% (2)	3% (3)	3% (3)	10% (13)	19%	6% (10)	16% (15)
3. forsøg	1% (1)	3% (2)	0%	1% (1)	5% (6)	2%	4% (7)	9% (8)

Har du benyttet muligheden for individuel vejledning i litteratursøgning?								
Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019
Ja	20%	16%	13%	4%	12%	13%	13%	16%
Nej	80%	84%	87%	95%	88%	87%	78%	84%

Hvordan var udbyttet af den individuelle vejledning i litteratursøgning? *								
Svarmulighed	F2023	E2022	F2022	E2021	F2021	E2020	F2020	E2019
Meget godt	29%	23%	26%	33%	50%	39%	37%	40%
Godt	34%	35%	29%	27%	23%	26%	26%	15%
Nogenlunde	37%	29%	35%	33%	19%	30%	29%	40%
Dårligt	0%	13%	3%	0%	8%	4%	8%	5%
Meget dårlig	0%	0%	6%	7%	-	-	-	-
Ej deltaget	62%	69%	67%	81%	78%	74%	76%	77%

*) Beregnet til 100% af de, der benyttede den individuelle vejledning i litteratursøgning

Retningslinjer for vejledning på bachelorprojekt og speciale ved den juridiske kandidatuddannelse, Københavns Universitet

Vejledningstid

Den samlede vejledningstid, som en studerende eller en gruppe af studerende får tilbudt, er angivet på hjemmesiden for henholdsvis bachelorprojekt og speciale og afhænger bl.a. af, om man skriver flere sammen. Den angivne vejledningstid er den tid, man som studerende rent faktisk kan forvente at mødes med sin vejleder. Vejlederen skal også bruge tid på at aftale vejledermøder og forberede den tekst, som den studerende måtte have fremsendt til brug for vejledermødet. Den tid, vejlederen bruger på dette, skal ikke fratrækkes den tid, den studerende kan forvente at mødes med sin vejleder. Der vil også være mulighed for at kommunikere med vejlederen ved e-mails eller telefonsamtaler inden for rimelighedens grænser.

Vejledningsforløbet

Vejlederens rolle i problemformuleringsprocessen

De studerende får at vide, at fagvejlederen skal godkende problemformuleringen. Dette er ikke en formel eksamensbetingelse, og hvis problemformuleringen ikke er godkendt, får det ikke direkte konsekvenser. Godkendelsen afstemmer forventningerne hos henholdsvis den studerende og vejlederen og understreger vigtigheden af at drøfte problemformuleringen med vejlederen. Derfor er det naturligt, at det første vejledermøde primært handler om problemformuleringen.

Der er en forventning om, at vejlederen løbende diskuterer problemformuleringen med de studerende, så det i starten sikres, at problemformuleringen ligger inden for projektets rammer, og efterfølgende at der er en konstruktiv retning på de studerendes arbejde.

Starten

Inden vejledningen for alvor går i gang, dvs. inden eller på første møde er det fornuftigt, at vejleder og studerende aftaler rammer og spilleregler for vejledningen, så parterne ved, hvad de kan forvente sig af hinanden. En sådan aftale bør omfatte nedenstående forhold:

Skriftlige oplæg

Skriftligt oplæg inden et vejledermøde vil næsten altid bidrage til et mere konstruktivt møde. Derfor bør dette aftales. Et skriftligt oplæg kan være, men er ikke nødvendigvis et uddrag af den tekst, som den studerende har skrevet til det endelige projekt. Det kan også være den studerendes overvejelser vedrørende et bestemt forhold, som er nedskrevet alene til brug for vejledermødet.

Det kan også aftales, at den studerende sammen med oplægget fremsender en agenda, der specificerer, hvad den studerende ønsker at diskutere. Behovet for en sådan agenda vil normalt afhænge af, hvor i projektforsløbet den studerende er. I startfasen, hvor vejledningen handler om problemformulering og Side 2 af 3 afgrænsning, er der typisk ikke behov for en sådan agenda, da det er ret klart, hvad der skal diskuteres. Senere i forløbet, hvor den studerende fremsender uddrag af færdig (eller næsten færdig) tekst, bør den studerende forklare, hvad formålet er med, at vejlederen

læser denne tekst. Og dette formål bør være konkretiseret. Hvis formålet er angivet med et spørgsmål som f.eks. "Synes du, der er faglige svagheder i denne tekst?", er det for upræcist og indholdsløst. Formålsangivelsen skal være konkret. I forbindelse med en analyse af en dom med dissens kan der f.eks. spørges ind til, hvilken betydning dissensen får for den studerendes delkonklusion.

Det er vigtigt at få aftalt, hvad og hvor omfattende tekst vejlederen læser. Dette gælder både for hele processen, og i forhold til det enkelte møde. Mange vejledere er ikke villige til at læse store mængder tekst, fordi de mener, at den begrænsede vejledertid kan bruges mere konstruktivt på anden måde. Vejlederen kan selv beslutte, om han eller hun vil læse omfattende tekststykker eller ej. En retningslinje kunne være, et max. på 5 sider ved skriftlige oplæg til problemformulering mv., og et max. på 10 sider ved skriftlige oplæg senere i vejledningsforløbet.

Vejlederen må ikke læse og kommentere på en sådan måde, at det kan få karakter af en forhåndsbedømmelse. Vejlederen bør ikke på noget tidspunkt udtale sig om teksten absolutte faglige kvalitet, f.eks. "det er i den gode ende/dårlig ende". Vurderende udsagn bør have en relativ karakter, f.eks. "her er en svaghed/styrke". Bedømmelse af projektet finder kun sted i forbindelse med eksaminationen – ikke under vejledningen.

Det bør være en afstemning af, i hvor god tid inden et møde skriftlige oplæg skal være vejleder i hænde, samt hvad konsekvenserne kan være, hvis det skriftlige oplæg ikke er sendt til vejleder i tide.

Kommunikationsformer

De studerende vil have en forventning om at kunne kontakte vejleder på telefon og e-mail. Hvis vejlederen har begrænsning i så henseende, bør det aftales med de studerende.

Den tidsmæssige planlægning af vejledningen

Vejledertiden er begrænset, og derfor er det en god ide at aftale, hvordan den skal bruges. Typisk vil vejledningsbehovet være størst i starten af forløbet. Hvis den studerende har alvorlige problemer med problemformulering, kan det være klogt at bruge en stor del af vejledertiden i den forbindelse.

En særlig problemstilling knyttet til bachelorprojektet er, at de studerende følger fag, mens de arbejder med deres projekt. En del studerende vælger derfor først at gå i gang med deres bachelorprojekt i slutningen af semesteret. Dette kan ikke anbefales, da det er meningen, at bachelorprojektet skal skrives parallelt med de to fag på 6. semester, som befrugter bachelorprojektet, selvom der i perioder kan arbejdes mere eller mindre intensivt med projektet. Det skaber endvidere ofte det praktiske problem, at hvis mange studerende først går i gang med bachelorprojektet i slutningen af semesteret og gemmer vejledermøderne til denne periode, vil vejlederen typisk have fyldt sin kalender op med vejledermøder og kan ikke finde tid til den enkelte studerende.

Vejlederen er ikke...

- 1) *Et orakel*, der har svar på alting – eller nødvendigvis svar på alle faglige spørgsmål, der er relevante for den studerendes projekt.
- 2) *En bibliotekar*. Den studerende skal selv opsøge og udvælge den relevante faglige litteratur – det er en del af læringsmålene. Det forventes til gengæld, at vejlederen diskuterer valg af litteratur med den studerende.
- 3) *En korrekturlæser eller sproglig vejleder*. Vejlederen er en juridisk fagperson, med hvem man diskuterer juridiske faglige spørgsmål.

Thomas Riis

Koordinator for bachelorprojekt og speciale - juni 2023